1/11/2026

נושאונט מס' 75

דבר העורך

שלום לכם,

לפני כשלושה שבועות קיימנו מפגש נוסף של האגודה שלנו, והפעם שמענו את סיפורו של ***חיים גלאון***, ותיק העיתונאים הבולאים בישראל. ההרצאה שלו הייתה ממש מרתקת, וכללה אנקדוטות מעניינות מחיי הבולאות בארץ. חברנו ***רן ברש*** הסריט את המפגש, וכך גם אלה מכם שנבצר מהם להגיע יכלו להנות מזיכרונותיו של חיים. כמובן שצפיה בסרטון אינה דומה לחוויה של הנוכחים בהרצאה, ומכאן המסקנה היא, שכדאי לעשות מאמץ ולהגיע למפגשים שלנו.

גם התאחדות בולאי ישראל מארגנת מפגשים, וביום שישי הבא (ה-13 בנובמבר) יתקיים מפגש "בוקר של בולים" באולם של ההתאחדות. כרגיל, הכניסה היא חופשית וכולכם מוזמנים. חודש מאוחר יותר, ב-8 בדצמבר, נקיים את הכנס השנתי של יום הבולאות במלון "רנסנס" בתל אביב, ואני מזכיר לכם שלאירוע זה יש להירשם מראש ולשלם דמי השתתפות בסך 200 ₪. אני מקווה לראותכם בשני אירועים אלה.

גיליון זה של "נושאונט" הוא האחרון לשנת 2026. זה הזמן לשלם את דמי החבר באגודה לשנת 2027. את התשלום ניתן לבצע בהעברה בנקאית, באמצעות "ביט" או במזומן באחד המפגשים הקרובים.

שלכם,
יורם

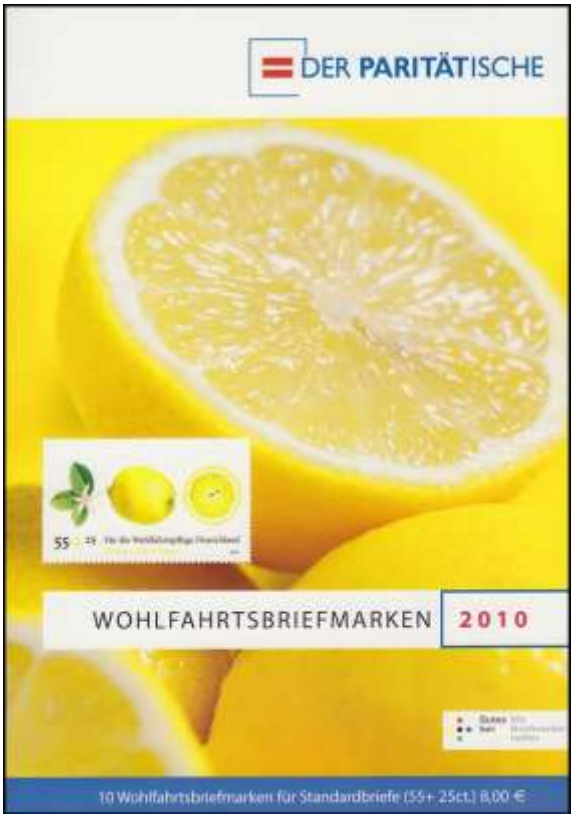
שלם את דמי החבר באיל"ת לשנת 2027!

את דמי החבר בסך 200 ₪ (100 ₪ לנוער) ניתן לשלם באמצעות:

- ✓ **תשלום באפליקצית "ביט"**: ל**רן ברש**, טלפון 052-5250780.
- ✓ **העברה בנקאית**: בנק הדואר (בנק **09**), סניף **001**, חשבון מספר **7315171**. בפרטי ההעברה יש לציין את שם המעביר.

לימון מוסיף המון

יוחנן מי-רז

ללימון צבע צהוב חזק והוא שופע מיץ.
כריכת קונטרס בולים גרמני

הלימון הוא אחד מהנפוצים שבפירות ההדר, וקיים במגוון של זנים השונים במעט זה מזה. מקורו של הלימון הוא בצפון מזרח הודו או בסין, והוא נוצר לפני כמה אלפי שנים מהכלאה של חושחש ואתרוג, כפי שהתברר ממחקרים גנטיים.

שלושת המאפיינים הבולטים ביותר של הלימון הוא צבעו העז, טעמו החמוץ וריחו. מיץ הלימון מכיל כחמישה אחוזים חומצה ציטרית, ולכן רמת החומציות שלו (ה-pH) היא בין 2 ל-3. מכאן גם תרומתו לבריאות האדם עליה נרחיב מייד. החומציות של הלימון גם שימושית מאוד בחומרי ניקוי, וכך הפך ריח הלימון למזוהה עם תחום הניקיון, ותכשירים רבים כגון מטהרי אוויר נפוצים בריח לימון.

ללימון שימוש נרחב מאוד במטבח, אך בשל טעמו החמוץ והעז הוא משמש לתיבול תבשילים ומאפים, ולא כמרכיב המרכזי. כל שף מתחיל יודע שחומציות הלימון מאזנת טעמים אחרים, ולכן מוסיפים מיץ לימון לסלטים, תבשילי דגים וכו'. תוספת של לימון לתבשילים ומאפים אף מחזקת את יכולת השימור שלהם לזמן ממושך יותר. גם בגרידה של קליפת הלימון נעשה שימוש נרחב. שימוש בלימון כמרכיב מרכזי נעשה רק בקינוחים (גלידות ועוגות) ובמשקאות, כמו לימונדה ולימונצ'לו. במקרים אלה נעשה שימוש בכמויות גדולות של סוכר או ממתיק מלאכותי, ואז הלימון מאבד חלק ניכר מיתרונותיו הבריאותיים.

כמעט כולנו מוסיפים
לימון לדגים מטוגנים

כידוע, תחום האיסוף שלי הוא שמירה על בריאותו של האדם. תזונה היא אחת הדרכים בהן יכול האדם לשמור על בריאותו (וכמובן, גם לפגוע בה), והלימון הוא יוצא דופן בסגולותיו הבריאותיות. ראשית, הוא דל קלוריות – רק 29 קלוריות ל-100 גרם. מיץ הלימון מכיל שפע של ויטמין B ו-C, וכן מינרלים חיוניים כמו סידן, מגנזיום ואשלגן.

הלימון גם מכיל כמות גבוהה של נוגדי חמצון, המנטרלים את הרדיקלים החופשיים בגוף האדם, ומעכבים תהליכי הזדקנות. בזכות נוגדי חמצון אלה מסייע הלימון במניעת טרשת עורקים, ובשמירה על תקינות כלי הדם.

לימונדה הוא משקה עתיר סוכר, ובכך אנו מאבדים
את רוב היתרונות הבריאותיים של הלימון.
הדפסת דוגמא של גלוית אקו יפנית

מיץ הלימון משמש גם כמעין חומר ניקוי של מערכות הגוף: הוא מסייע למניעת אבנים בכליות, לניקוי הכבד, לפעולת מעיים תקינה ולסילוק רעלים דרך השתן.

אל תזלזלו ב"תרופות סבתא"!
תה עם לימון מקל על כאבי גרון

כבר לפני דורות רבים ידעו אנשים על סמך ניסיון חייהם, כי הלימון מסייע לגוף להיאבק בדלקות גרון וחניכיים, במצבים של חום גבוה כמו התקררות ושפעת, ובמקרים של הפרעות בדרכי הנשימה. ואמנם, גם כיום אנשים שותים תה עם לימון, בפרט בעתות מחלה, או נוטלים לכסניות למציצה בטעם לימון.

משום מה נפוץ בציבור הרחב השימוש בביטוי על "להפוך לימון ללימונדה". מביטוי זה משתמע כאילו הלימון הוא דבר מה שלילי, ואילו הלימונדה היא דבר חיובי ורצוי. ההיפך הוא הנכון: הלימון תורם לבריאות, בעוד שהלימונדה היא משקה עתיר סוכר, אשר רק פוגע בבריאותנו, ושומר נפשו ירחק!

איור הצד הפרטי על גבי מעטפה זו מסכם יפה את המסר שלי:
עם נגיעה של לימון, החיים מקבלים עוד המון!
או: לִימוֹן הוֹסַפְתָּ, אֶת הַחַיִּים הֶעֱשַׁרְתָּ!

יוחנן מי-רז היה הממונה על הבטיחות בחברת החשמל. התצוגה שלו "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם" זכתה כמה פעמים במדליה מוזהבת ברמה הבין-לאומית. כתובתו למשלוח תגובות: meyraz1@bezeqint.net

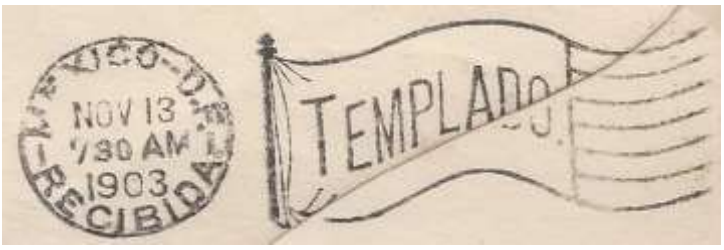
מה יהיה מזג האוויר היום ומחר?

רישארד פראנגה

עבורנו, החיים בעשור השלישי של המאה ה-21, התשובה לשאלה שבכותרת היא קלה מאוד להשגה, ממש בהישג ידנו. פשוט, הפעילו את הסמארטפון, היכנסו לאפליקציה המתאימה, וקבלו את תחזית מזג האוויר לכל מקום בעולם. בימי נעוריי היינו נדרשים לצפות בחדשות הטלוויזיה, שבהן המטאורולוג התורן הציג על המסך את התחזית ליום הקרוב או את התחזית לטווח ארוך. מידת הדיוק של התחזית הייתה באותם זמנים מוגבלת, ואילו היום היא לעיתים מדויקת להדהים. לא מזמן צפיתי בשידור חי בטלוויזיה של מרוץ פורמולה 1, והשדר אמר: "צפוי גשם בעוד דקה ושבע עשרה שניות", וזה בדיוק מה שקרה!

מה היה יכול לעשות תושב מקסיקו סיטי בשנת 1903 או 1904 כאשר רצה לדעת את תחזית מזג האוויר ליום הנוכחי או ליום הבא? הוא היה יכול לעיין בהתכתבויות שקיבל באותו יום, ובפרט בחותמות הדואר על מעטפות המכתבים או על הגלויות שהובאו באותו יום על ידי הדואר המקומי. חותמות אלה כללו לעיתים קרובות את תחזית מזג האוויר לעיר או למפרץ מקסיקו, לפעמים אפילו לשעה מסוימת באותו יום או ביום המחר.

חותמות הגעה ממקסיקו סיטי משנת 1903, ובהן המילים "CALUROSO" (חם), "TEMPLADO" (מתון) ו-"HELADA" (כפור).

מאפריל 1903 ועד סוף 1904 נהג הדואר המקסיקני להשתמש כחותמות הגעה עבור מקסיקו סיטי בחותמת תאריך עם דגל, ובקצהו שבעה גלים. בתוך הדגל הודפסה גם תחזית מזג אוויר מקוצרת. בחותמת התאריך היו כתובות מסביב להיקף: בחלק העליון "MEXICO - D. F" ובחלק התחתון המילה "RECIBIDA" (בספרדית, התקבל), ובמרכז – תאריך ושעה.

ברור, שהחותמות הללו שימשו כחותמות הגעה, שכן התחזית התייחסה בעיקר למקסיקו סיטי ולסביבתה הקרובה, והיה הגיוני להטביע אותן על דואר הממוען לתושבי העיר. בנוסף, התחזית הייתה קצרת טווח, משום שהיא דיברה על מצב מזג האוויר הצפוי ביום ההטבעה (מסירת ההתכתבות) או למחרת.

דבר בולים שנשלח מטמפיקו (23 בינואר 1903) למקסיקו סיטי (26 בינואר), הנושא חותמת הגעה מהשעה 7:30 בבוקר עם התחזית "BUEN TIEMPO A.M, LLUVIA P.M" (מזג אוויר טוב לפני הצהריים, גשם אחר הצהריים).

עד כה לא הראנו דוגמאות של תחזית מזג האוויר ליום המחרת, אז הנה שתיים כאלה לפניכם:

דואר מקומי ממקסיקו סיטי מה-12 באוקטובר 1903 בשעה שש וחצי בערב עם התחזית ליום המחרת "NEBULOSO MAÑANA" (מעונן מחר).

חותמת מה-31 באוגוסט 1903 בשעה שש וחצי בערב, "CALUROSO MAÑANA" (חום מחר).

ההיגיון מחייב, שהשימוש בחותמות אלו יוגבל רק לדואר המתקבל במקסיקו סיטי, ואמנם זה היה המצב ברוב המקרים. יחד עם זאת, קיימים גם מקרים נדירים בהם נעשה שימוש בחותמות מזג האוויר כחותמות מעבר.

דבר בולים מקסיקני שנשלח ב-17 באפריל 1903 מוורה קרוז לגנואה, איטליה. הפריט עבר דרך מקסיקו סיטי ב-18 באפריל, ושם הוטבעה עליו חותמת מזג אוויר "NEBULOSO" (מעונן, ערפילי).

הנה דוגמא נוספת, מעניינת במיוחד מבחינה דוארית. לפנינו גלויה איטלקית, שנשלחה מגווארדה שבפורטוגל ב-13 בנובמבר 1903, עם בול פורטוגלי בערך נקוב של 10 רופי. הגלויה הגיעה למקסיקו ב-2 בדצמבר 1903, שם הוטבעה עליה חותמת הגעה עם תחזית מזג האוויר "FRIO" (קר). על הגלויה הוטבעו גם שתי חותמות "T", המסמנות שהפריט מבויל בחסר ולכן יש לקנוס אותו. בול דמי דואר מקסיקני של 2 סנט שימש לתשלום הקנס.

והנה תחזית למפרץ מקסיקו: דבר הבולים המוצג להלן נשלח מפצ'וקה ב-23 באוקטובר 1903, והגיע באותו יום למקסיקו סיטי, שם הוא הוחתם בחותמת עם תחזית מזג אוויר למפרץ מקסיקו "NORTE (GOLFO) HOY" (רוחות צפוניות היום).

והנה דוגמא נוספת לתחזית למפרץ מקסיקו, הפעם ליום המחרת:

חותמת תחזית מה-17 באוקטובר 1903 בשעה 2:30 אחרי הצהרים. התחזית לאיזור המפרץ היא לרוחות צפוניות ביום המחרת.

בולאים אשר חקרו את תולדות הדואר המקסיקני חלוקים בדעותיהם לגבי מספר התכנים השונים שהופיעו על חותמות תחזית מזג האוויר. מקורות שונים נותנים מספרים סותרים, החל מ-12 וכלה ב-40, מספר הנראה לי מוגזם לחלוטין. חלק מהקושי להגיע לתשובה סופית נובע מנדירות החומר הבולאי.

רוב הפריטים הקיימים כיום עם חותמות תחזיות מזג האוויר של הדואר המקסיקני הם משנת 1903. חותמות ששימשו בשנת 1904 הן נדירות מאוד. הנה דוגמא כזו:

חותמת תחזית משנת 1904 המבשרת על מזג אוויר קר ("Frio")

חותמות תחזית מזג האוויר של מקסיקו הן, כמובן, בעלות עניין רב לאספנים בתחום מזג האוויר, אבל גם אספנים תמטיים עם תחומי עניין אחרים יכולים וצריכים לגלות בהן עניין. יש קשר ברור בין תחזית מזג האוויר לאוספים בנושאי מים וחקלאות, אבל כל מי שתחום האיסוף שלו קשור לפעילות המתנהלת בחיק הטבע יכול לשלב באוסף שלו פריט מסוג זה. אחד האוספים שלי מוקדש למשחק הכדורסל, אשר בעבר היה משוחק במגרשים פתוחים. תחזית מזג אוויר המבשרת על גשם או רוחות עזות הייתה מעידה על כך שהמשחק עשוי להידחות. באותה מידה אספנים בנושא כלבים יכולים לשלב חותמת עם

תחזית המבשרת על גשם באוסף שלהם: כאשר יורד גשם קשה הרבה יותר להוציא את הכלב לטיול. אספנים התחום השיט ישמחו לדעת כי קיימת חותמת מקסיקנית המבשרת על ים גלי במפרץ מקסיקו (Onda mañana).

לסיום המאמר אני מביא דוגמא מאוסף המוקדש לדיג ספורטיבי בחכה. האספן בחר לכלול בתצוגה שלו גלויה אמריקאית שנשלחה מטוסון, אריזונה, למקסיקו סיטי ב-31 ביולי 1903. הגלויה הגיעה למקסיקו סיטי ב-4 באוגוסט, והוטבעה עליה חותמת מזג אוויר עם הכיתוב "BUEN TIEMPO A.M., LLUVIA P.M. MAÑANA" (מזג אוויר טוב לפני הצהריים, גשם מחר אחר הצהריים). ליד הפריט כתב המציג: "תנאי מזג האוויר במהלך הדיג חשובים מאוד לדייגים מנוסים".

רישארד פראנגה הוא העורך של המגזין "טמטיק" הרואה אור בפולין, אשר מוקדש לבולאות תמטית. נושאי האיסוף שלו הם משחק הכדורסל ויין. תגובות למאמר יש להפנות למערכת "נושאונט".